

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 27/2023-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Erikom Šablatúrom, Holíčska 3043/13, Bratislava, proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave č. k. 10NcC/16/2021 z 30. novembra 2021 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 6Cdo/100/2022 z 24. augusta 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkové východiská

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 12. januára 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, 2, 3 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“). Tiež navrhuje zrušiť namietané uznesenia, vec vrátiť na ďalšie konanie, priznať primerané finančné zadosťučinenie a náhradu trov konania.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že na Okresnom súde Galanta prebieha pod sp. zn. 26D/169/2016 dedičské konanie, v ktorom sú sťažovateľka so svojou sestrou v právnom postavení dedičov po svojej nebohej matke. Sťažovateľka doručila Okresnému súdu Galanta návrh na prikázanie veci Okresnému súdu Trnava s odôvodnením, že zákonná sudkyňa [REDAKOVANÉ] žije v obci, v ktorej žijú aj rodinní príslušníci jej sestry, čo podľa jej názoru môže mať za následok možnosť ovplyvňovania zákonnej sudkyne v predmetnom dedičskom konaní. Tiež namietala, že Okresný súd Galanta prideliuje veci týkajúce sa sporovej agendy účastníkov konania (žaloba o určenie, či vec patrí do dedičstva, rozhodovanie o námietke zaujatosti povereného súdneho komisára a rozhodovanie o odvolaní proti uzneseniu o dedičstve) rovnakej zákonnej sudkyňi.

3. Krajský súd namietaným uznesením návrhu sťažovateľky nevyhovel. Proti namietanému uzneseniu krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie. Najvyšší súd namietaným uznesením dovolacie konanie zastavil s odôvodnením neprípustnosti dovolania. Namietané uznesenie najvyššieho súdu bolo sťažovateľke doručené 8. novembra 2022.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Sťažovateľka namieta nedostatočnosť zákonnej právnej úpravy vo vzťahu k rozhodovaniu o prikázaní veci inému súdu. Argumentuje, že proti namietanému uzneseniu krajského súdu neexistuje žiaden opravný prostriedok. Jedinú možnosť ako účinne podať dovolanie proti rozhodnutiu o nevyhovení návrhu na prikázanie veci vidí sťažovateľka v tom, že by v prvom stupni rozhodoval okresný súd o svojom vlastnom vylúčení, čo považuje za absurdné. Namieta, že sa riadila poučením uvedeným v namietanom uznesení krajského súdu o možnosti podať dovolanie proti namietanému uzneseniu krajského súdu a v tomto kontexte vníma záver najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania ako svojvoľný a arbitrárny. Sťažovateľka tiež namieta, že krajský súd nerozhodol o podanej námietke zaujatosti voči zákonnej sudkyňi. Vo vzťahu k Okresnému súdu Galanta (vrátane súdneho komisára) sťažovateľka namieta nedostatočne zistený skutočný stav veci (započítanie darov v prospech jej sestry počas života poručiteľky, nedostatočnú opateru o poručiteľku zo strany jej sestry a jej vydedenie).

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstata ústavnej sťažnosti spočíva v námietke sťažovateľky o nemožnosti podania opravného prostriedku proti namietanému uzneseniu krajského súdu vo veci námietky nedostatku nestrannosti sudkyne a pripojila už aj námietku proti rozhodnutiu vo veci samej.

III.1. K namietanému uzneseniu krajského súdu:

6. Ústavný súd pristupuje k ochrane základných práv v zásade posúdením výsledku konania pred súdom. Či namietané konanie vykazuje znaky spravodlivého procesu, závisí od celého konania a konečného rozhodnutia všeobecných súdov (III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 155/08). Aj z ďalšej judikatúry ústavného súdu (I. ÚS 236/03) obdobne ako z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (rozsudok zo 4. 6. 2002 vo veci Komanický proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 40437/07) vyplýva, že ústavný súd a Európsky súd pre ľudské práva overujú, či konanie posudzované ako celok bolo spravodlivé v zmysle čl. 46 až čl. 50 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru.

7. Vyčerpanie právnych prostriedkov, ktoré zákon poskytuje na účinnú ochranu základných práv a slobôd a na ktorých použitie sú sťažovatelia oprávnení podľa osobitných predpisov a akým je aj odvolanie vo veci samej, je jednou z podmienok prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda aj podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom. V prípade nesplnenia tohto postupu je dôvod konštatovať, že ústavná sťažnosť je neprípustná.

8. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

9. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, ústavnú sťažnosť kvalifikuje ako neprípustnú pre nevyčerpanie prostriedkov nápravy.

10. Sťažovateľka odôvodňovala vhodnosť ňou navrhovanej delegácie konania tým, že zákonná sudkyňa býva v obci, v ktorej bývajú aj rodinní príslušníci jej sestry, z čoho možno vyvodiť podozrenie, že existuje možnosť ovplyvňovania rozhodovania v dedičskom konaní, v ostatných sporových veciach a že veci sú sústavne pridelené tej istej zákonnej sudkyňi. Namietla tiež nesprávnosť postupu súdneho komisára.

11. Podľa § 365 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“): *„Odvolanie možno odôvodniť len tým, že rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd.“* Podľa § 62 ods. 1 CMP: *„Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.“* Podľa § 62 ods. 2 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“): *„Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.“* Podľa § 420 písm. e) CSP: *„Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd.“*

12. Civilný mimosporový proces [subsidiárne sporový (pozri § 2 ods. 1 CMP)] poskytuje sťažovateľke v rámci riadneho opravného konania vo veci samej garanciu aj vo vzťahu k jej sťažnostnej argumentácii, ktorá je koncentrovaná najmä na tvrdenú možnosť zaujatosti zákonnej sudkyne a nedostatočného zistenia skutočného stavu veci. Uvedené môže mať relevanciu a je na sťažovateľke, či ju využije primárne (teda nie subsidiárne pred ústavným súdom) najprv v odvolacom konaní a vo vzťahu k námietke nedostatku nestrannosti zákonnej sudkyne aj v dovolacom konaní. Z uvedeného dôvodu preto ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZoÚS“) pre jej neprípustnosť.

III.2. K namietanému uzneseniu najvyššieho súdu:

13. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označila sťažovateľka, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať ústavnú

sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 348/2019).

14. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Rozhodnutia všeobecného súdu tak môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyvedené skutkové a právne závery, respektíve zvolený procesný postup, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie konkrétneho základného práva alebo slobody (III. ÚS 581/2015, IV. ÚS 609/2021). Vo svetle takto načrtnutých ustálených rozhodovacích východísk pristúpil ústavný súd k prieskumu jednotlivých sťažovateľkiných námietok.

15. Z hľadiska ústavného posúdenia treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť dovolania a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov. Z ústavného hľadiska je podmienkou, aby takáto interpretácia nebola svojvoľná, ale i formalistická a aby bola čo najustálenejšia, a teda súladná s právom na súdnu ochranu (II. ÚS 65/2010). Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi súdneho konania sa súdna ochrana poskytne v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie príslušných zákonných ustanovení musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

16. Najvyšší súd namietaným uznesením zastavil dovolacie konanie s odôvodnením, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým krajský súd rozhodoval nie ako súd odvolací podľa § 34 CSP, ale ako súd najbližšie spoločne nadriadený príslušnému súdu a súdu, ktorému sa má spor prikázať podľa § 39 ods. 3 CSP z dôvodu vhodnosti. Dovoláním napadnuté rozhodnutie nie je rozhodnutím odvolacieho súdu, a teda podľa § 419 CSP nie je spôsobilým predmetom dovolania. Na základe uvedeného tak najvyšší súd dospel k záveru o jeho funkčnej nepríslušnosti podľa § 35 CSP, ako aj k záveru, že neexistuje iný príslušný súd, ktorému by prejednanie mimoriadneho opravného prostriedku mohol postúpiť.

17. Najvyšší súd jasne a zrozumiteľne uviedol, z akého dôvodu nemohol preskúmať namietané uznesenie krajského súdu. Ústavný súd preto v tejto časti odmietol ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) ZoÚS pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. januára 2023

Robert Šorl
predseda senátu